

Utviklingsprosjekt: Integrert forsknings- og klinisk-utdannelse i thorax- og kar-kirurgi

Nasjonalt topplederprogram

Theis Tønnessen

Oslo 01/11-12

Bakgrunn:

Både i Norge og ved universitetsklinikker i Europa har man et økende problem med å opprettholde bærekraftige forskningsmiljøer i de kliniske fag, og problemet ser ut til å være stort i de kirurgiske fagområder (1). Dette kan ha sammenheng med at forskningen i stor grad er flyttet fra de kliniske avdelinger til eksperimentelle laboratorier, og at økt krav om effektivisering og innsparinger gjør det vanskelig å frigjøre tid og midler til forskning. I HLK finnes det flere sterke kliniske forsknings-miljø i tillegg til to forskningsinstitutter. Det ligger derfor til rette for økt satsning på translasjonsforskning hvilket er i tråd med overordnet forskningsstrategi for Oslo universitetssykehus.

I denne oppgaven vil jeg skissere en strategi for å styrke forskningskompetansen hos klinikerne ved HLK, med hovedvekt på de kirurgiske fag. Dette vil bli gjort ved å vurdere ulike modeller for organisering av forskningen, ny personalstrategi og egne forutsigbare karriereløp for leger som ønsker å satse på forskning. Det vil også bli vurdert hvordan man skal sikre større grad av internasjonalisering i forskerutdanningen.

Organisatorisk og faglig forankring (gjennom samtaler/møter/email):

Organisatorisk forankring: Prosjektet må forankres hos (på beslutningsnivå):

- a) Foreløpig er prosjektet forankret i klinikkledelsen (ved klinikkleder, avd ledere ved de to kirurgiske avdelinger (thoraxkirurgisk og karkirurgisk avd) og de to forskningsinstituttene),
- b) Forskningsdirektør OUS

Involveringsnivå:

- c) Seksjonsledere
- d) Instituttleder klinisk medisin

Faglig forankring: I strategiplanen for forskning til Helse Sør-Øst (2) står det at det skal legges til rette for å opprette delte stillinger mellom forskning og klinikk (dobbelkompetanse) og synliggjøre mulige karriereveier. Man skal vektlegge forskerkompetanse ved ansettelse i faglig ledende stillinger. Videre skal det legges til rette for translasjonsforskning ved å kople basalforskning opp mot klinisk forskning. Disse forhold gjenspeiles også i OUS sin forskningsstrategi (3) der det står: « sykehuset har et særskilt ansvar for forskning i helsesektoren og forskning skal integreres i de forskjellige klinikkene slik at sykehuset har en tydelig forskningskultur. Det er en spesiell målsetning å utvikle translasjonsforskning. Bredt internasjonalt samarbeid og utveksling av forskere med forskningsmiljø i utlandet er en forutsetning for kvalitet ». Også Legeforeningen poengterer viktigheten av doble karriere-løp med kombinasjon av klinisk- og forsknings-utdannelse.

Problemstilling og målsetting (herunder resultatmål og effektmål):

Problemstilling og målsetting:

Hvordan frigjøre nye forskningsmidler(tid) - og nytte eksisterende forskningsmidler(tid) slik at motiverte og kompetente leger bidrar til forskning og internasjonalisering ved økt antall artikler og doktorgrader.

Dette vil innebære at man legger særlig vekt på følgende:

- a) Rekruttere leger som er tilstrekkelig motiverte og har kompetanse og talent både for forskning og kirurgi

- b) Frigjøre midler og tid til forskning
- c) Øke antallet publikasjoner utgående fra avdelingen og kvaliteten på disse
- d) Få til internasjonalisering av avdelingenes forskere/forskning

Effektmål:

Vi tar mål av oss til å bli en ledende avdeling (klinikk) internasjonalt på kombinasjonen god kirurgisk spesialistutdannelse kombinert med høy forsknings-aktivitet og -kompetanse (målt ved antall artikler/doktorgrader).

Resultatmål:

- a) Alle som begynner i grenspesialisering skal prøve seg innen forskning, fortrinnsvis med doktorgrad som mål
- b) Forutsigbare karriereløp/kombinerte stillinger for egnede kandidater (prof/amanuensis/post doc/fordypning/stip)
- c) Sørge for utdanningsprogresjon svarende til normert tid
- d) Mer egen-initiert forskning på avdelingene (flere sisteforfatterskap/doktorgrads-veiledning)
- e) Flere artikler i nivå 2 tidsskrift
- f) Årlig rapportering på publiserte artikler og foredrag

Analyse og argumentasjon rundt problemstilling:

Økt forskningskompetanse og egeninitiert forskning i kirurgiske fag er viktig for å oppnå og videreutvikle en bedre akademisk profil som grunnlag for kunnskapsbasert styring av faglig utvikling. Det vil være essensielt å skape selvstendige forskningsmiljø som på en god måte kan belyse kliniske og mekanistiske problemstillinger innen faget som igjen kan føre til bedre pasientbehandling. Først må man gjennom attraktive og synlige stillingsannonser tiltrekke seg personer med kompetanse og lyst til å kvalifisere seg både klinisk og i forskning. En videre viktig suksessfaktor er at man ledelsesmessig styrer slik at stillingshjemler som på papiret har avsatt tid til forskning, virkelig får frigjort denne tiden. Videre at veiledere får tid til ukentlig å følge opp progresjon av prosjekter. Det må skapes en forskningskultur f.eks ved at man en gang i mnd har innlegg fra de ulike PhD kandidater som presenterer progresjonen i sitt/sine prosjekter for avdelingen. Erfarne forskere i klinikken bør hjelpe til med å gi råd og veiledning ved søknader om eksterne midler og knytte kontakter opp mot utenlandske forskningsmiljø for utveksling.

Organisering av prosjektet:

Strategi

Strategien må legges sammen med/forankres av klinikkleder og avdelingsledere i de berørte avdelinger.

Veiledning

Det må legges til rette for god veiledning både av doktorgradskandidater og ved søknadsskrivning om eksterne midler. Det må oppmuntres til at overleger og assistentleger med forskningskompetanse kan veilede yngre kandidater i avdelingen, gjerne sammen med veiledere fra sterke forskningsmiljø i andre avdelinger. Det må videre settes av tid til veiledning og dette må prioriteres på linje med andre oppgaver i avdelingen.

Prosjekter

Prosjektene må være realistiske, og gjerne innen translasjonsforskning som er et hovedsatsningsområde i OUS.

Produksjon

Ansatte som får frigjort tid til forskning må måles på produktivitet i form av årlige rapporter der det legges vekt på antall publikasjoner, men også kvaliteten på disse (nivå 2 tidsskrift) og at de utgår fra avdelingen (dvs egeninitiert forskning). I tillegg bør inviterte foredrag og formidling vektlegges.

Internasjonalisering

Post-doc forskere, men gjerne også PhD studenter, bør ha noe av sin tjeneste ved et utenlandsk forskningslaboratorium.

Budsjett – nøkkeltall:

Thoraxkirurgisk avdeling har 4 fordypnings-stillinger (tidl. D-stilling) med 50% tid til forskning og et lektorat med 60% tid til forskning. Karkirurgisk avdeling har 2 fordypnings-stillinger. Disse inngår i budsjett. Videre har thoraxkirurgisk avdeling 2 professorer i 50% stilling, 2 professorer i 20% stilling, 2 førsteamanuenser i 20% stilling og to førsteamanuenser i 10% stilling. Karkirurgisk avdeling har en professor i 20% stilling, ett ledig professorat i 100%. Det er ønskelig med ytterligere en postdoc stilling i hver avdeling.

Professorater, amanuensis-stillinger og lektorat finansieres i dag dels via universitetet og dels via sykehuset. D-stillinger finansieres via sykehuset. Post-doc-stillinger kan dels finansieres via sykehuset, dels via eksterne midler.

Strategiplan: Det må arbeides med å frigjøre midler på avdelings/klinikkbudsjettet som allokteres til dette formål. Det må videre arbeides med å lage gode søknader for eksterne midler, gjerne sammen med et av de to forskningsinstituttene i klinikken. Det er ønskelig med økt andel av eksterntfinansiering (dvs lønn og driftsmidler via andre kilder enn sykehuset).

Det må være en tydelig forskningskultur i avdelingene hvor forskning ikke er ”mindre verd” enn andre rutineoppgaver ved avdelingen. De stillingene som har avsatt tid til forskning må få vernet denne tiden.

Det må (bør) være et mål at alle LIS leger får tildelt et forskningsprosjekt når det viser seg at de egner seg for kirurgi og planlegges inn i en utdanningsstilling i grenspesialiteten. De som har tid avsatt til forskning må rapportere årlig på resultater (publikasjoner, foredrag etc).

Risikoanalyse: Det er allerede noen stillinger med definert tid til forskning i avdelingene. Den største utfordringen er å få frigjort tid til forskning og avsette midler på budsjettet, i tillegg til å få midler fra eksterne kilder. I tillegg blir det en utfordring å skaffe gode søkere (se vedlegg).

Interesseanalyse: Se vedlegg.

Fremdriftsplan med milepæler: Vedta oppgave med endelig forankring i ledergruppen HLK og hos forskningsdirektør OUS innen februar 2013. Søke midler til stipendiat/postdoc vår og høst 2013. Sammenlikne resultater i avdelingen (artikler/doktorgrader og foredrag) i 2013 med 2012.

Konklusjon og anbefalinger: Da thoraxkirurgiske og karkirurgiske fag har et betydelig potensiale for å forbedre sin forskning, anbefales det at tiltakene i denne rapporten iverksettes for å styrke forskningen i det to kliniske spesialiteter i OUS.

Vedlegg: NFR evaluering kirurgiske fag (panel 4a), forskningsstrategi Helse Sør-Øst og OUS, interesseanalyse, risikoanalyse

Referanser

- 1) The Research Council of Norway, clinical research evaluation, panel 4a, 2011. http://www.forskningsradet.no/no/Artikkel/Oppfolging_av_evalueringen_av_biologisk_medisinsk_og_helsefaglig_forskning_i_2011/1253954269442
- 2) Forskningsstrategi Helse Sør-Øst RHF, 2008-2012. http://www.helse-sorost.no/fagfolk/forskning/strategi/Documents/forskningsstrategi_hso_2008-2012_final_v2.pdf
- 3) Forskningsstrategi 2011-2015 Oslo universitetssykehus HF. http://www.ous-research.no/fu/FTP/Presentasjoner/Forskningsstrategi_styrevedtatt_24.11.2010.pdf<Oppsummering av sentrale tema og konklusjoner på 3 sider>